

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 568/2025-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

[REDACTED],
zastúpených advokátom JUDr. Ľudovítom Štanglovičom, Jarmočná 2264/3, Šaľa, proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre sp. zn. 26Co/66/2024 z 28. mája 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 5. septembra 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu sp. zn. 26Co/66/2024 z 28. mája 2025. Napadnuté uznesenie krajského súdu navrhujú zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a zároveň žiadajú o priznanie náhrady trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a priložených príloh vyplynulo, že sťažovatelia ako žalobcovia v I. a II. rade sa žalobou podanou na Okresnom súde Nové Zámky domáhali proti žalovanému zrušenia podielového spoluvlastníctva strán sporu k nehnuteľnostiam identifikovaným v žalobe a jeho vyporiadania príkázaním sporných nehnuteľností do ich podielového spoluvlastníctva za peňažnú náhradu žalovanému.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 10C/75/2018-2453 z 19. mája 2023 prvým výrokom zrušil podielové spoluvlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam a vyporiadal ho tak, že nehnuteľnosti prikázal do podielového spoluvlastníctva žalobcov vo veľkosti podielu $\frac{1}{2}$ k celku. Druhým a tretím výrokom uložil žalobcom povinnosť uhradiť žalovanému po 13 933,34 eur. Štvrtým výrokom priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania proti žalovanému a intervenientovi na jeho strane v rozsahu 100 %. Piatym výrokom návrh žalovaného na prerušenie konania zamietol. Okresný súd

po konštatovaní, že sporné nehnuteľnosti boli v podielovom spoluvlastníctve strán sporu s veľkosťou spoluvlastníckeho podielu každého z nich 1/3 k celku, dospel k záveru, že prvý spôsob vyporiadania zrušeného spoluvlastníctva – reálna deľba sporných nehnuteľností nie je možný nielen z technických dôvodov, ale i z pohľadu účelnosti. Žiadna zo sporových strán nepoukazovala na existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa a okresný súd takéto skutočnosti sám nezistil. Okresný súd preto pristúpil k prikázaniu veci za náhradu, teda spôsobom navrhovaným oboma stranami sporu, z ktorých každá mala záujem na prikázaní nehnuteľností do jej vlastníctva za náhradu od protistrany. Pri prikázaní vzal do úvahy veľkosť podielov, ktoré vo vzťahu k sťažovateľom sčítal, tzn. vyhodnotil v prospech nich, účelnosť využitia nehnuteľností sporovými stranami, nepredloženie relevantných dôkazov žalovaným o násilnom správaní sťažovateľov voči nemu, skutočnosť, že sporové strany majú svoje bytové potreby vyriešené, mieru pričinenia sa sporových strán o udržiavanie sporných nehnuteľností i schopnosť zaplatať primerane náhrady. Výšku primeranej náhrady ustálil na základe znaleckých posudkov a vlastnej voľnej úvahy, pričom prihliadal aj na solventnosť sporových strán. V odôvodnení rozsudku okresný súd uviedol spôsob, akým posúdil vykonané dôkazy, a tiež dôvody nevykonania niektorých stranami sporu navrhovaných dôkazov.

4. Žalovaný podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie. Krajský súd ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení napadnutého uznesenia špecifikoval, ktoré závery okresného súdu považuje za riadne neodôvodnené, a poukázal i na skutkové okolnosti, ktoré zostali okresným súdom nepovšimnuté napriek tomu, že sú vo veci relevantné alebo nedostatočne posúdené. V závere krajský súd konštatoval, že je nevyhnutné, aby okresný súd riadne odôvodnil všetky svoje závery a aj uviedol úvahy, ktoré ho viedli k týmto záverom [s poukazom na právny názor odvolacieho súdu vyslovený týmto uznesením podľa § 391 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)].

II.

Argumentácia sťažovateľov

5. Proti napadnutému uzneseniu sťažovateľa v podanej ústavnej sťažnosti argumentujú:

a) Krajský súd v napadnutom uznesení dospel k odlišným skutkovým zisteniam, v tejto súvislosti poukázal predovšetkým na závery vyhodnotenia veľkosti spoluvlastníckych podielov, účelnosti využitia sporných nehnuteľností a jej udržiavania, otázky záujmu žalovaného o sporné nehnuteľnosti, negatívneho vplyvu chovu ošipaných na susedný pozemok, pričom dospel k opačným záverom ako okresný súd, a to bez toho, aby zopakoval dokazovanie v odvolacom konaní v súlade s § 384 ods. 1 CSP. Uvedeným postupom došlo aj porušeniu zásady ústnosti, priamosti a bezprostrednosti civilného konania, a tým k zásahu do nimi označených práv.

b) Odôvodnenie napadnutého uznesenia je arbitrárne, svojvoľné a nepreskúmateľné. Krajský súd sa nevysporiadal s podstatnými námietkami a obranou sťažovateľov proti odvolaniu žalovaného a intervenienta. Jeho závery v otázke pokračujúcich rozporov medzi sporovými stranami sú nekonzistentné, kritérium veľkosti podielov sporových strán je vyložené v rozpore s § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Krajský súd nevysvetlil, prečo vlastníctvo susediacich pozemkov a stavby určenej na trvalé bývanie patriacej žalovanému a jeho manželke má mať vplyv na kritérium účelnosti využitia sporných nehnuteľností. Krajský súd sám poukázal vo vzťahu ku kritériám účelného využitia sporných nehnuteľností na rozsudok okresného súdu, preto je jeho tvrdenie

o nepreskúmateľnosti rozsudku okresného súdu vnútorne protirečivé. Okresný súd v rozsudku uviedol, prečo sa žalovaný nepodielal na užívaní a zveľaďovaní sporných nehnuteľností, keď poukázal na to, že tento upriamil svoju pozornosť na svoju nehnuteľnosť a mal zlé vzťahy s otcom. Krajský súd nekonkretizoval, ako vyhodnotil stav sporných nehnuteľností, iba vyslovil záver bez jeho podloženia dôkazmi o nezveľaďovaní sporných nehnuteľností sťažovateľmi. K nesprávnym záverom dospel krajský súd aj v konštatovaní, že okresný súd sa nevenoval vývoju vzťahov medzi stranami sporu spojenému so starostlivosťou o sporné nehnuteľnosti, ako aj o irelevantnosti účelu nadobudnutia sporných nehnuteľností rodičmi sporových strán. Krajský súd ničím nepodložil ani svoj záver, podľa ktorého žalovaný nemal do sporných nehnuteľností prístup, ktorý je prekvapivý, keďže okresný súd k takémuto zisteniu nedospel. Taktiež nevysvetlil, prečo je kritérium neumožňovania užívania či údajného odopierania kľúčov dôležité pre rozhodnutie vo veci samej pri spôsobe vyporiadania podielového spoluvlastníctva, obdobne bez identifikovania dôkazov dospel k záveru o negatívnom vplyve chovu ošípaných na užívanie susedných nehnuteľností, ako aj o nezájme žalovaného o sporné nehnuteľnosti až do smrti otca. Krajský súd nevysvetlil, z akého dôvodu by nehnuteľnosti žalovaného v susedstve mali byť relevantné pre rozhodnutie tejto veci, a na druhej strane prehliadol, že okresný súd sa podrobne vyjadril k dôkazom predloženým žalovaným a intervenientom. Chýba aj vysvetlenie, prečo krajský súd považoval za dôležité tzv. verejný záujem či poukázanie na dôkazy, z ktorých vyvodil svoj záver o konfliktnosti vzťahov medzi sporovými stranami, pričom v tejto súvislosti nepostačuje jeho všeobecný odkaz na ďalšie spory medzi sporovými stranami, ktoré bližšie nekonkretizoval. Krajský súd dospel k nesprávnym právnym záverom aj pri konštatovaní, že sa okresný súd odchýlil od predbežného prejednaní veci, neodôvodnil samotnú výšku odplaty, nepodložil svoje závery týkajúce sa kritéria udržiavania nehnuteľností a ich zveľaďovania a starostlivosti o ne (nezváženie ich námietky, že sporné nehnuteľnosti si nevyžadujú nevyhnutné opravy, iba bežnú údržbu, boli rekonštruované a zmodernizované, čo potvrdzujú znalecké posudky, nepreukázanie funkčnej prepojenosti sporných nehnuteľností so susediacimi nehnuteľnosťami), nesprávne vyhodnotil závery odôvodnenia okresného súdu týkajúce sa starostlivosti o sporné nehnuteľnosti sťažovateľmi a taktiež vychádzal len z hypotetického a len žalovaným tvrdeného plánu užívať akúsi stavbu na trvalé bývanie.

c) Napadnuté kasačné uznesenie má vplyv na ďalší priebeh konania, pretože obsahuje pokyny, ako má okresný súd postupovať, a krajský súd zároveň vyslovil, že kritériá vyporiadania podielového spoluvlastníctva v prejednávanej veci svedčia v prospech žalovaného, čím má byť okresný súd viazaný podľa § 391 ods. 2 CSP. Samotné pokyny krajského súdu pre okresný súd považujú sťažovatelia za absolútne nepreskúmateľné a všeobecné.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou podanej ústavnej sťažnosti je sťažovateľmi tvrdené porušenie označených práv napadnutým uznesením krajského súdu kasačnej povahy, ktorým došlo k zrušeniu rozsudku okresného súdu týkajúceho sa zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva medzi sporovými stranami, v dôsledku toho, že napadnuté uznesenie krajského súdu obsahuje svojvoľné, arbitrárne a nepreskúmateľné odôvodnenie.

7. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci stabilne vychádza z toho, že zo samotnej ústavy vyplýva pre všeobecné súdy povinnosť chrániť v ich konaní a rozhodovaní nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná

právomoc všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd považuje právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, rovnako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru za výsledkové, to znamená, že ich obsah musí byť rešpektovaný počas celého konania, pričom to, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov. Ústavný súd sám poskytuje ústavnoprávnu ochranu až vtedy, ak ju nemôže poskytnúť iný súd. Z toho zároveň vyplýva, že ak právny poriadok poskytuje iné právne prostriedky nápravy, resp. ochrany práv garantovaných ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou, a to v podobe možnosti uplatnenia riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov v konaní v rámci sústavy všeobecného súdnictva, nemožno sa pred ich vyčerpaním domáhať úspešne ochrany práv v konaní pred ústavným súdom.

8. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti rozporujú napadnuté kasačné uznesenie krajského súdu, ktorým bol zrušený rozsudok okresného súdu a vec mu bola vrátená späť na ďalšie konanie. Vzhľadom na štádium preskúmaného konania ústavný súd konštatuje, že nevidí priestor na svoj zásah pri ochrane práv sťažovateľov, ktorí majú možnosť svoje námietky pri ochrane svojich práv uplatniť predovšetkým ešte v prvoinštančnom konaní (pred okresným súdom) a následne v prípade ich neúspechu disponujú ďalšími procesne dostupnými právnymi prostriedkami ochrany ich práv, akými sú odvolanie podľa § 355 a nasl. CSP a v prípade potreby i dovolanie podľa § 419 a nasl. CSP.

9. V tejto súvislosti nepovažuje ústavný súd za relevantný dôvod na svoj zásah námietky sťažovateľov, že krajský súd sám hodnotil skutkový stav a že svojím záväzným právnym názorom inštruoval okresný súd, akým smerom má uvažovať pri rozhodovaní. Odôvodnenie napadnutého uznesenia na viacerých miestach konštatuje nekonzistentnosť odôvodnenia rozsudku okresného súdu a jeho nepreskúmateľnosť pre nedostatok dôvodov. Krajský súd sám neprezentoval skutkový stav ani nehodnotil dôkazy, poukázal len na rozpornosť odôvodnenia rozsudku okresného súdu. Ak vyslovil svoj právny názor a pokyny na ďalší postup v konaní, splnil si povinnosť, ktorá mu vyplýva z § 391 ods. 2 a 3 CSP, pričom ústavný súd konštantne zastáva názor, že postup súdu, ktorý je v súlade so zákonom, nemôže byť v rozpore s ústavou. Vyhodnotenie skutkového stavu a jeho právne posúdenie bude úlohou súdu prvej inštancie v konaní, kde sťažovatelia disponujú všetkými procesnými prostriedkami ochrany práv. Ústavný súd napokon pripomína, že viazanosť okresného súdu právnym názorom odvolacieho súdu nie je absolútna (napr. IV. ÚS 232/2022).

10. Keďže sťažovatelia majú možnosť využiť im dostupné prostriedky nápravy [§ 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] je daný dôvod na odmietnutie ich ústavnej sťažnosti v rámci predbežného prerokovania z dôvodu jej neprípustnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu